

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Petra Mikeše, Ph.D. a Mgr. Michaely Bejčkové v právní věci žalobkyně: **J. F.**, zast. Mgr. Jaroslavem Topolem, advokátem se sídlem Na Zlatnici 301/2, Praha 4, proti žalovanému: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje**, se sídlem 30. dubna 1682/24, Ostrava, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 3. 2015, č. j. 78 A 4/2014 - 21,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalovaný (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), který výrokem I. určil, že výběr kaucí od žalobkyně Policií České republiky dne 21. 6. 2014 v 12.54 hod. na ul. Místecká v Ostravě byl nezákonným zásahem. Výrokem II. bylo rozhodnuto o nákladech řízení.

[2] Předmětem sporu v nyní posuzované věci je otázka, zda byly naplněny zákonné podmínky pro výběr kaucí dle § 125a odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o silničním provozu“).

[3] Krajský soud konstatoval, že z žalobkyní doloženého potvrzení o převzetí kaucе vyplývá, že na místě nesouhlasila s vytýkaným přestupkem. Policista z jejího vyjádření k přestupku nabyt důvodné podezření, že se bude vyhýbat správnímu řízení. Z úředního záznamu ze dne 21. 6. 2014 zjistil, že si žalobkyně na místě přečetla oznámení přestupku, nevyjádřila se a odmítla jej podepsat s tím, že nic nebude řešit. Také v oznámení přestupku je uvedeno, že žalobkyně s přestupkem na místě nesouhlasila. Jestliže policista nabyt podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení z těchto uváděných skutečností, pak dle krajského soudu tyto důvody nemohly vést k oprávněnému uložení kaucе ve smyslu § 125a zákona o silničním provozu, neboť pouhý nesouhlas s tvrzeným přestupkem, včetně odmítnutí vyjádření se k němu a odmítnutí podpisu na oznámení přestupku je pouze důvodem pro podání podnětu policejního orgánu k zahájení správního řízení o přestupku.

[4] Dále soud uvedl, že důvodné podezření ve smyslu § 125a odst. 1 zákona o silničním provozu není možné spojovat výlučně s neexistencí bydliště či dlouhodobého pobytu podezřelého z přestupku na území České republiky, jak se domnívala žalobkyně. I u osoby s bydlištěm v České republice může policista dospět k závěru o výběru kaucе, přičemž důvodné podezření může vyplynout z jednání dané osoby na místě, ze zkušeností s danou osobou v předcházejících správních řízeních apod. Tyto okolnosti však musí být v řízení před soudem prokazatelné. Listinnými důkazy založenými v předloženém správním spise však nebyly prokázány důvody, ve kterých stěžovatel spatřoval obavu, že se žalobkyně bude vyhýbat správnímu řízení.

[5] Za této situace krajský soud žalobě podle § 87 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), vyhověl a určil, že výběr kaucе od žalobkyně dne 21. 6. 2014 byl nezákonným zásahem.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného

[6] Stěžovatel napadá rozsudek krajského soudu kasační stížností, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Domnívá se, že je nezákonný, neboť soud nesprávně posoudil otázku zákonných požadavků kladených na odůvodnění při vybírání kaucе dle zákona o silničním provozu. Rovněž jej považuje za nepřezkoumatelný, protože soud vycházel z nesprávně a neúplně zjištěného skutkového stavu.

[7] Po rekapitulaci skutkového stavu věci stěžovatel uznal, že popis důvodů pro uložení kaucе je obecný a stručný, avšak má za to, že toto nemůže být důvodem pro nezákonnost uložení kaucе jako takové. Důvodem uložení kaucе nebylo v žádném případě pouze vyjádření žalobkyně, že nesouhlasí na místě s vytýkaným přestupkem, policistou byly uvedeny další důvody. Z doložené dokumentace vyplývá, že podezření policista nabyt především z jednání žalobkyně, jejího postoje k věci a jejího způsobu vyjadřování (nesouhlas s přestupkem, nepodepsání oznámení o přestupku, použité výrazové prostředky, tón hlasu, mimika, gestikulace, proxemika, aj.).

[8] Transformace uvedených postřehů a vjemů do věty „Z vyjádření řidičky k přestupku jsem nabyt důvodné podezření, že se bude vyhýbat správnímu řízení...“ je akceptovatelné a odůvodnění legální. Pojem vyjádření zahrnuje složku verbální i neverbální. Podrobný

pokračování

popis bezprostředního vnímání osoby řidičky překračuje policistovu zákonnou povinnost a za daných okolností jej po něm ani nelze oprávněně požadovat. Dokonce ani v případě úplné absence potvrzení o výběru kauce nelze automaticky usuzovat na nezákonnost kauce, neboť existence zákonných důvodů pro výběr kauce může být doložena i jinými zákonnými prostředky. Popření legality uvedeného odůvodnění by mohlo vést k praktickému znemožnění výběru kaucí.

[9] Následně stěžovatel uvedl, že mírou podrobnosti odůvodnění „důvodného podezření“ se již Nejvyšší správní soud zabýval v rozsudku ze dne 27. 2. 2014, č. j. 4 Aps 9/2013 – 51. Na tento rozsudek ostatně odkázal i krajský soud, ovšem dovodil z něj nesprávné závěry.

[10] Má za to, že posuzovaná věc se velmi podobá případu ve zmíněném rozsudku čtvrtého senátu. Následně z jeho odůvodnění cituje některé pasáže. Dle jeho přesvědčení tyto dva případy nedávají prostor pro odlišné hodnocení. Krajský soud měl proto žalobu zamítnout. Měl-li však pochybnosti o dostatečném odůvodnění uložení kauce, měl přistoupit k dalšímu dokazování.

[11] Dle krajského soudu z odůvodnění uložení kauce nevyplývá, že zásah byl zákonný, avšak nelze z něj dovodit, že zásah byl nezákonný. Takový závěr nemá oporu v provedeném dokazování. V tomto směru soud nevycházel ze správného a úplně zjištěného skutkového stavu.

[12] Nejvyššímu správnímu soudu navrhuje, aby napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[13] Žalobkyně se k podané kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[14] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná a za stěžovatele jedná zaměstnanec s vysokoškolským právnickým vzděláním ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), ověřil při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[15] Nejprve se soud začal zabývat obecně uplatněnou námitkou nepřezkoumatelnosti, přičemž konstatuje, že napadený rozsudek shledal přezkoumatelný. Jedná se o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

[16] Soud se neztotožnil ani s námitkou, že nebylo vycházeno ze správného a úplně zjištěného skutkového stavu věci. Oba účastníci řízení souhlasili s tím, aby bylo ve věci rozhodnuto bez jednání, nenavrhli provedení jakýchkoli důkazů. Všechny podklady, ze kterých soud vycházel, jsou obsahem předložených spisů, přičemž skutkový děj, tak jak se

odehrál, nebyl mezi stranami sporný. Předmětem sporu bylo právní posouzení, zda byly naplněny zákonné podmínky pro výběr kauce dle § 125a odst. 1 zákona o silničním provozu. Pokud krajský soud vyhodnotil, že za daného skutkového stavu nebyly naplněny předpoklady pro výběr kauce, nemusel přistupovat k dalšímu dokazování, jak se mylně domnívá stěžovatel, který sám žádné důkazy nenavrhoval.

[17] Z obsahu předložených spisů soud zjistil, že dle oznámení přestupku ze dne 23. 6. 2014 žalobkyně byla podezřelá z porušení § 4 písm. c) zákona o silničním provozu, ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f) bod 3 téhož zákona tím, že dne 21. 6. 2014 v 12.54 hod. řídila v Ostravě, části Moravská Ostrava po ulici Místecká ve směru jízdy do centra osobní vozidlo tov. zn. Porsche Panamera Turbo RZ X, přičemž v obci, kde je maximální dovolená rychlost stanovená svislou DZ „B20a“ 80km/hod. jí byla silničním laserovým rychloměrem MicroDigiCam LTI naměřena rychlost 111 km/hod. Po odpočtu tolerance stanovené výrobcem byla rychlost 107 km/hod. Lustrací v EKŘ bylo zjištěno, že žalobkyně se stejného přestupku dopustila opakovaně během posledních po sobě jdoucích 12 kalendářních měsíců; úřední záznam ze dne 21. 6. 2014, podepsaný vrchním asistentem pprap. P. P., obsahuje stejný popis uvedeného přestupku a dále to, že žalobkyně s přestupkem nesouhlasila, že na místě bylo sepsáno oznámení přestupku, které si žalobkyně přečetla, nevyjádřila se a odmítla jej podepsat s tím, že nic řešit nebude. V úředním záznamu je dále uvedeno, že policista z chování a vyjádření žalobkyně k přestupku měl důvodné podezření, že se bude vyhýbat správnímu řízení, a proto jí byla uložena kauce ve výši 5 000 Kč. S žalobkyní bylo na místě sepsáno potvrzení o převzetí kauce, se kterou byla řádně seznámena, uvedenou částku zaplatila na místě v hotovosti, potvrzení o převzetí kauce odmítla podepsat a jeden list tohoto potvrzení si ponechala; oznámení o přestupku ze dne 21. 6. 2014 obsahuje stejné vyličení přestupku žalobkyně a dále to, že s přestupkem na místě nesouhlasila a že jí byla uložena kauce ve výši 5 000 Kč v hotovosti.

[18] Z potvrzení o převzetí kauce bylo zjištěno, že obsahuje rovněž popis přestupku a údaj, že „*řidička na místě s přestupkem nesouhlasila. Z vyjádření řidičky k přestupku jsem nabyl důvodné podezření, že se bude vyhýbat správnímu řízení, proto byla na místě uložena kauce*“.

[19] Podle § 125a odst. 1 až 3 zákona o provozu na pozemních komunikacích je policista oprávněn vybrat od řidiče motorového vozidla podezřelého ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, u kterého je důvodné podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení, kauci od 5 000 Kč do 50 000 Kč, nejvýše však do výše hrozící peněžní sankce za spáchaný přestupek. Složení kauce je zárukou, že se řidič uvedený v odstavci 1 dostaví ke správnímu orgánu k projednání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích. Policista při výběru kauce poučí řidiče o důsledku vybrání kauce a podmínkách jejího vracení a vystaví písemné potvrzení o převzetí kauce. V písemném potvrzení musí být uveden důvod uložení kauce.

[20] Důvody, v nichž zasahující policisté spatřují podezření, že se řidič bude vyhýbat přestupkovému řízení, je třeba alespoň stručně uvést již v potvrzení o přijetí kauce, jehož prostřednictvím je řidič s těmito důvody seznámen přímo na místě. Na odůvodnění kauce logicky nelze klást nároky vycházející z požadavků na odůvodnění správního rozhodnutí

pokračování

(§ 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů). Je totiž třeba přihlídnout k podmínkám, za nichž je potvrzení o převzetí kauce vystavováno (konkrétní místo či prostředí zásahu, frekvence provozu, povětrnostní situace či chování dotčeného řidiče v reakci na provádění silniční kontroly atp.). Postačí proto srozumitelné a okolnostem věci odpovídající stručné vyjádření, v čem policista spatřuje důvodné podezření, že se řidič motorového vozidla podezřelý ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích bude vyhýbat přestupkovému řízení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 Aps 9/2013).

[21] V následném rozsudku ze dne 17. 4. 2014, č. j. 4 As 6/2014 - 32, dospěl soud k závěru, že relevantním důvodem nemůže být libovolná skutečnost nebo pouze samotné spáchání přestupku. Soud ve zmíněném rozsudku provedl demonstrativní výčet okolností, které mohou založit důvodné podezření, že se řidič bude vyhýbat přestupkovému řízení. Takovým důvodem může být např. to, že řidič nemá na území České republiky trvalé bydliště, popř. má nahlášen trvalý pobyt na obecním úřadě, v minulosti se přestupkovému řízení vyhýbal, hrozí mu pozbytí řidičského oprávnění v důsledku dosažení 12 bodů, případně řidič sám avizuje, že přestupkové řízení bude mařit.

[22] K námitkám týkajícím se podobnosti posuzované věci s rozsudkem ve věci sp. zn. 4 Aps 9/2013 soud uvádí, že s ohledem na rozsáhlost množiny konkrétních skutkových situací, resp. jejich variací, je nutné vždy přihlížet ke skutkovým okolnostem jednotlivých případů, a proto nelze provést taxativní výčet všech důvodů podřaditelných pod ustanovení § 125a zákona o silničním provozu. Není možné zároveň přehlédnout dynamický judikatorní vývoj, kterým došlo k precizaci výkladu § 125a zákona o silničním provozu, v návaznosti na rozsudek ve věci sp. zn. 4 Aps 9/2013.

[23] V rozhodnutí ze dne 27. 4. 2015, č. j. 4 As 47/2015 – 34, Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že *„[n]ení přípustné, aby důvody výběru kauce byly uvedeny jen v úředním záznamu či oznámení o podezření ze spáchání přestupku a v potvrzení o výběru kauce přitom zcela absentovaly. V tomto potvrzení tedy musí být aspoň stručně zmíněny důvody výběru kauce, které pak mohou být podrobněji specifikovány v dalších písemnostech“*. Výběr kauce, přestože se jedná o institut preventivní, má pro podezřelého z přestupku dopady do jeho majetkové sféry. Je proto nutné, aby důvodné podezření nebylo podloženo jen subjektivními domněnkami policisty, ale bylo postaveno na reálně existujících a řádně zdůvodněných skutečnostech, které nasvědčují tomu, že se podezřelý z přestupku bude přestupkovému řízení vyhýbat. Vždy je však nutno trvat na tom, aby tyto skutečnosti zakládaly důvodné podezření, že se řidič bude vyhýbat přestupkovému řízení (srov. rozsudek NSS, sp. zn. 4 As 47/2015).

[24] Výkladem institutu kauce se soud rovněž zabýval v rozsudku ze dne 12. 2. 2015, č. j. 7 As 273/2014 – 32, v němž konstatoval, že *„[s]kutečnost, že řidič motorového vozidla podezřelý ze spáchání přestupku proti bezpečnosti nebo plynulosti provozu na pozemních komunikacích odmítl podepsat oznámení o přestupku, nezakládá bez dalšího důvodné podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení vesměs § 125a odst. 1 zákona o silničním provozu“*. Dále sedmý senát uvedl, že *„[p]jouhou skutečnost, že stěžovatel zaujal komunikačně minimalistický postoj a k přestupku, z jehož spáchání byl podezřelý, se nevyjádřil, nelze bez dalšího chápat jako snahu vyhýbat se správnímu řízení, nýbrž de facto jako realizaci jeho práva*

na volbu libovolné procesní strategie v intencích § 73 odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Ta může spočívat rovněž i v mlčení“.

[25] V rozsudku ze dne 27. 5. 2015, č. j. 2 As 72/2015 – 36, soud nepřisvědčil ani závěru, že „...by citelná sankce, hrozící podezřelému za spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, mohla být sama o sobě objektivně hodnocena jako skutečnost způsobilá založit důvodnou obavu, že se řidič motorového vozidla bude vyhýbat přestupkovému řízení“.

[26] V právě projednávané věci je nutné dospět k závěru, že popis důvodu uložení kauce, uvedený v potvrzení o převzetí kauce, tj. „z vyjádření řidičky k přestupku nabyt policista důvodné podezření, že se bude vyhýbat správnímu řízení“..., nelze hodnotit jako dostatečný ve smyslu § 125a odst. 3 zákona o silničním provozu, neboť neobsahuje aspoň základní přezkoumatelné důvody založené na objektivních skutečnostech (srov. rozsudek NSS, sp. zn. 4 As 47/2015).

[27] V tomto ohledu je nutno dodat, že pokud by bylo takové obecné a paušalizující odůvodnění dostačující, nešlo by v konkrétních případech přezkoumat, zda existovalo v daném momentě důvodné podezření o budoucí nedosažitelnosti podezřelého z přestupku. Není možné rovněž opomenout, že uložení kauce dle § 125a zákona o silničním provozu má závažné dopady do majetkové sféry podezřelého. To se projevuje mj. i tím, že pokud podezřelý z přestupku nesloží kauci jako záruku, že se dostaví ke správnímu orgánu k projednání přestupku, je podle § 118a odst. 1 písm. i) zákona o silničním provozu policista oprávněn přikázat řidiči motorového vozidla, aby odjel na nejbližší, z hlediska bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, vhodné místo k odstavení vozidla a zabránit mu v další jízdě použitím technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla nebo odtahem vozidla.

[28] V potvrzení o převzetí kauce zasahující policista alespoň v hrubých obrysech nevysvětlil, co bylo obsahem vyjádření žalobkyně, a proč na jeho základě pojal důvodné podezření, že se bude přestupkovému řízení vyhýbat. Není zřejmé, z jakých konkrétních objektivních skutečností mělo být dovozeno ono důvodné podezření, že žalobkyně bude pro účely přestupkového řízení procesně nedosažitelná.

[29] Tyto konkrétní skutečnosti nejsou obsahem ani úředního záznamu, ani dalších podkladů, z nichž lze zjistit okolnosti uložení kauce. Pokud je v úředním záznamu uvedeno, že „...na místě bylo sepsáno oznámení přestupku, které si řidička přečetla, nevyjádřila se a odmítla jej podepsat s tím, že nic řešit nebude“, nemohlo být ani z tohoto postupu a tvrzení konstatována existence důvodných pochybností, že se žalobkyně podezřelá z přestupku bude vyhýbat přestupkovému řízení. To, že podezřelý z přestupku odmítne podepsat oznámení o přestupku s tím, že nic řešit nebude a zaujme komunikačně minimalistický postoj, nelze bez dalšího chápat jako snahu vyhýbat se přestupkovému řízení (srov. rozsudek NSS, sp. zn. 7 As 273/2014). Není vůbec zřejmé, k čemu se konkrétně tvrzení, že „nic řešit nebude“, vztahuje. Nelze je bez dalšího automaticky chápat jako budoucí snahu o vyhýbání se přestupkovému řízení.

pokračování

[30] Nelze přisvědčit argumentaci stěžovatele, že z doložené dokumentace vyplývá, že podezření policista nabyt především z jednání žalobkyně, jejího postoje k věci a jejího způsobu vyjadřování (nesouhlas s přestupkem, nepodepsání oznámení o přestupku, použité výrazové prostředky, tón hlasu, mimika, gestikulace, proxemika, aj.). Z dokumentace pouze vyplývá, že žalobkyně nesouhlasila s přestupkem a nepodepsala oznámení o přestupku. Naopak uhradila jí uloženou kauci. Její gestikulace, mimika, tónu hlasu a ostatní výrazové prostředky nejsou v žádném z podkladů zmíněny ani zachyceny.

IV. Závěr a náklady řízení

[31] S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. O věci rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

[32] Stěžovatel, který neměl v řízení úspěch, nemá ze zákona právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil, proto mu žádné náklady v souvislosti s řízením o kasační stížnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. srpna 2015

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu